

Strategiplan for GEM 2020 til 2025

Arbejdsrapport

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. GEMs historie i 50 år fra 1970-2020
3. Give-Egnens historie og GEMs hidtidige virke med udblik til fremtidens virke
4. GEMs ressourcer, Medarbejdere, Økonomi, Organisation
5. GEMs mission – geografi og tematikker
6. GEMs vision – at være 'indgangen' til Giveegnens kulturhistorie
7. Udviklingsstrategi for GEM 2020-2025
  - a. Baggrunden for formidlingsstrategien
Strategi for formidlingen
Tidsplan og indhold
  - b. Baggrunden for forskningsstrategien
Strategi for forskningen
Tidsplan og indhold
  - c. Baggrunden for indsamlings- og samlingsstrategien
Strategi for indsamlingspolitikken og bevaringen på GEM
Tidsplan og indhold
8. Forretningsplan og markedsføring
  - a. Status for egenindtjeningen på GEM, Målet er øget egenindtjening
  - b. Markedsføringsstrategi

Indledning

Strategiplan 2020-2025 står på 50 års virke, og derfor starter strategien med en beskrivelse af det grundlag som GEM står på. Strategiplanen beskriver GEMs faglige udgangspunkt og fremtidige tematikker, hvor nutidens og fremtidens problemstillinger er med til at lægge linjerne for de tematikker, som det historisk er interessant at fokusere på i en udviklingsplan for år 2020-2025.

Temaer, som lokalt og i forhold til borgerne kan være med til at skabe identifikation med områdets selvhjulpne tradition og give perspektiv for fremtiden. GEM vil i sit arbejde have fokus på, at forståelsen af fortiden og nutiden kan skabe ønsker og forestillinger om fremtiden, ligesom ønskerne for fremtiden kan skabe interesse for en forståelse af fortiden.

Temaerne skal give perspektiv på og viden om områdets historie og samfund for alle gæster, både lokale og udefra kommende, så de får viden og forståelse for områdets historie.

Strategiplanen indeholder derfor både et kort oprids af egnens historie og museets historie, som grundlag for, hvad GEM vil være for fremtiden. Det beskrives i mission og vision. Udfyldelse af missionen og visionen sker gennem en udviklingsstrategi for etableringen af en sammenhæng mellem de 5 museale søjler indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling.

Fremtidens GEM skal markere sig med ny formidling og nye udstillinger baseret på forskning og relevant indsamling.

GEMs historie i 50 år fra 1970-2020

Give-Egnens Museum er et foreningsdrevet statsanerkendt museum hjemmehørende i Vejle Kommune.

GEM, der fylder 50 år i 2020, blev etableret i kølvandet på den kommunalreform, der i 1970 skabte grundlaget og rammerne for nye store kommuner og amter. Give Kommune blev etableret som en ny kommune bestående af oprindeligt 8 tidligere sognekommuner. Give blev den centrale by i den nye store kommune. Det var her velfærdssamfundets centrale institutioner var blevet lagt og flere blev lagt i og med kommunalreformen. Det var samtidig en tid præget af store forandringer som følge af industrialiseringen, flytningen fra land til by og omformningen af dagliglivet.

Initiativtageren til etableringen af GEM er Falk Mikkelsen, der var en af tidens mange unge og dynamiske lærere, der havde fokus på at lære eleverne om det, der i løbet af en kort årrække var ved at forsvinde. GEM startede som et skoleprojekt i 1970, som hurtigt udviklede sig til egentlige museumstanker, som der var stor lokal interesse for og engagement i. Samlingen voksede løbende og efter 10 års arbejde med indsamling stod det klart, at der måtte skabes en organisationsform, der kunne sikre samlingen og formidlingen ud i fremtiden.

Give-Egnens Museumsforening blev stiftet i 1983, og dermed var samlingen sikret som museum, det samme var muligheden for offentlige tilskud.

Give-Egnens Museum åbnede i 1985 i kælderen under den lokale skole. Det centrale i formidlingen var hedebondens særlige livsvilkår og liv på en ressourcefattig egn. Besøgstallet og aktivitetsniveauet voksede stærkt og det gav grundlag for en statsanerkendelse. GEM blev godkendt som statsanerkendt museum i 1989 og kom på finansloven fra 1991.

Give Kommune stillede i 1993 Stenbrogård til rådighed for det nye Give-Egnens Museum, her blev der bygget til og skabt rammer for nye udstillinger og aktiviteter, som blev etableret i sidste halvdel af 1990'erne.

GEM har med lederen Falk Mikkelsen gennem årene været en stor inspirationskilde for den danske museumsverden. Falk Mikkelsen har vist, hvad levende kulturformidling – i øjenhøjde – betyder for vores historie- og selvforståelse og for den folkelige opbakning og interesse for museerne.

GEM har været kendt for sine særudstillinger, som i Falk Mikkelsens regi *er* og har været i særklasse med sine skæve vinkler og samtidig underfundige og sanselige tilgang til formidling og indhold. Falk Mikkelsen fik Den Danske Museumspris i 2002 og Bikubens Museumslegat i 2004 og dermed en national anerkendelse for sin indsats og for sit inspirerende engagement i udviklingen af en levende museumsformidling – og museumsvirke.

I dag står GEM som en stærk kulturinstitution i Giveområdet, der har meget stor lokal opbakning. Museumsforeningen har ca. 900 medlemmer. Museet har dog i de senere år ikke haft mere end omkring 10-11.000 besøgende om året, tidligere har det ligget på ca. 20.000 gæster. Udover den permanente udstilling har museet haft 2-3 særudstillinger om året, ligesom der i 2019 var 16 faste arrangementer og 10 arrangementer uden for huset. Der var 79 omvisninger, dertil kommer undervisning for 63 klasser årligt. Der er museumsfaglige aktiviteter for børn i vinter-, sommer- og efterårsferie. Kort sagt er GEM en aktiv museumsfaglig institution med en meget stor berøringsflade til mennesker i alle aldre og i en stor geografi.

Give-Egnens historie og GEMs hidtidige virke med udblik til fremtidens virke

Omdrejningspunktet i arbejdet på GEM har været hedebondens liv og virke, sådan som det også har været det på egnen siden 1864, hvor hedeopdyrkningen efter tabet af Slesvig og Holsten blev igangsat under sloganet, "*hvad udad tabes skal indad vindes*". Datidens landbrugs- og jordbrugstekniske innovationer muliggjorde samtidig produktionen af et stigende udbytte og dermed vækst på hedegårdene.

1800-tallets nationale vejtablere og skibsfart – og ikke mindst i kombinationen med jernbanen, som kom til Give i 1894 – skabte nye afsætningsmuligheder og dermed grundlag for større produktion, der gav hedebonden med sin landbrugs- og husflidsproduktion grundlag for køb af vare- og tjenesteydelser hos andre. Stationsbyen startede med stationen, men snart kom der

flere til med håndværksproduktion og service. Byen voksede i de kommende årtier, og vi ser også den begyndende industrialisering i denne periode i Giveområdet.

Hedens befolkning har været præget af, at det var nødvendigt at betone arbejdsomhed, nøjsomhed og opfindsomhed. Opfindsomheden har været stor med hensyn til, hvordan man har kunnet reparere og bruge tingene igen og igen eller på helt nye måder. Bæredygtighed har været i centrum i hedebondens organiske omgang med naturens grundlag.

Giveegnen er og har været præget af entreprenørånd, og vejen fra opfindsomhed til iværksætteri har ofte været kort. Befolkningen var og er blevet opdraget til, at man skal kunne klare sig selv og yde noget, og var der ikke arbejde at få, kunne man starte en virksomhed selv, evt. med familiens hjælp. Nogle af virksomhederne blev store, mens andre kom til at give et eksistensgrundlag for ejeren. Mange af virksomhederne i området i dag er i øvrigt fortsat familiebaserede virksomheder.

På det nationale plan er det politisk/administrativt en periode, hvor lokalsamfundene styrkes. Sognekommunerne etableres i 1840erne, men det centrale er ophævelsen af det såkaldte "cigarkassesystem", der skete i og med kommunalreformerne i 1860erne. Man betalte dermed ikke længere skat til enkeltformål som brandvæsenet, skole- eller fattigvæsenet eller en anden kasse. Alt kom til at gå i en og samme kasse, og man kunne dermed tjene penge på et område og bruge dem på et andet – og skabe et udviklingsgrundlag.

Efter provisorieårene i 1880erne og 1890erne var der nationalt fokus på etableringen af en stærk decentral struktur i Danmark. Denne linje skabte grundlag for udviklingen af stadig stærkere kommuner fra 1920erne og frem, som kunne løfte velfærds- og udviklingsopgaver lokalt. Det gælder også i Give, der som stationsby og centrum for vejnettet i området udviklede sig til områdets hovedby. Give var allerede i løbet af 1800-tallet blevet center for oplandet, blandt andet med Vejle Amts beslutning om at placere de lokale sundhedstjenester som distriktslæge, sygehus og apotek i byen i løbet af 1890'erne. Med kommunalreformen i 1970 blev tendensen styrket og blev centerby for 8 tidligere sognekommuner i området. Give har været centerby fra 1970 og frem til strukturreformen i 2007, hvor det tidligere center blev periferi og et oplandsby- og område til Vejle.

Den tidligere centerby er i dag en oplandsby blandt mange andre til Vejle, og mange af de kommunale og velfærdsstatslige enheder, der blev oprettet i Give fra o. 1900 og ikke mindst i tiden omkring 1970 i forbindelse med kommunalreformen, blev nedlagt.

Indsamlingen, forskningen og formidlingen på GEM har af gode grunde haft fokus på områdets historie fra o. 1900 til 1950, en periode hvor området stod stærkt og var i vækst. GEM blev etableret for at fortælle historien om alt det, der var ved at forsvinde, da man stod i 1970, og kunne se tilbage på det, der var, og som var på vej til at forsvinde eller var forsvundet. Væksten og centraliseringen gjorde det af med de små landbrug, den mindre håndværkervirksomhed, små lokale skoler mv. Alt blev transformeret og omdannet til større enheder. Væksten blev understøttet på nationalt plan og politisk/administrativt.

Overordnet set var centraliseringens første fase en fordel for Give og Giveområdet, som det ses i og med udviklingen fra sidste del af 1800-tallet og frem. Kommunalreformen i 1970, der sammenlagde en række mindre sogne til en – i forhold til tiden – stor kommune, skabte udvikling i Give i tiden fremefter. Men Strukturreformen i 2007 accelererede de centraliseringer, der allerede var på vej i tiden op til Strukturreformen, og det kom til at betyde, at mange af velfærdsstatens statslige og kommunale institutioner nu blev nedlagt i Give.

De sidste 10-15 års store samfundsmæssige strukturforandringer har skabt interesse for indsamling og perspektivering af nye sider af den lokale historie, dvs. historien fra 1950erne og frem til i dag, en historie, der kan give perspektiv på de problemstillinger vi står overfor i dag og i fremtiden.

Det gælder lokalt, regionalt og nationalt. Hvad er betydningen af centralisering/decentralisering, infrastrukturens udvikling, vilkårene for industri, by- og landsbyudvikling, hverdagsliv, ressourcer og bæredygtighed. Lokale forhold, som det er interessant at belyse i et komparativt perspektiv og i samarbejde med universiteter og andre museer.

GEMs ressourcer

Medarbejdere

GEMs aktiviteter varetages fra 15.9.2020 af et historisk- og etnologisk uddannet fagligt personale på i alt 5, hvoraf de 2 har en ph.d. og 1 har en mangeårig universitets- og museumserfaring. Derudover er der svarende til 5,8 årsværk fastansatte i fleksjob og ungarbejdere. Der er svarende til 3 årsværk frivillige. Endelig er der et beskæftigelsesprojekt fra Jobcenter Vejle med varierende antal medarbejdere.

Økonomi

GEM modtager som statsanerkendt museum statstilskud og skal leve op til kravene som statsanerkendt museum. GEM modtog i december 2018 en kritisk kvalitetsrapport fra SLSK med en række anbefalinger om at få udarbejdet en langsigtet og overordnet strategi for museets samlede virksomhed med klare strategier for forskning, bevaring, formidling og indsamling, som sættes i forhold til GEMs organisatoriske og ressourcemæssige forhold. SLSK opfordrede museet til at tænke ambitiøst og fokuseret, da *"museet har potentiale"*.

GEM afleverede og fik i juni 2019 godkendt en faglig opfølgingsplan på anbefalingerne. I tilknytning til den faglige opfølgingsplan blev der afleveret en finansieringsplan. Vejle Kommune har i den forbindelse bevilget 2x1 mio. kr. i 2021 og i 2022, og fra 2022 har GEM et forøget årligt driftstilskud på 200.000 kr. fra Vejle Kommune. Der er desuden politisk interesse for at give en bevilling på en ekstra million kr. fra Vejle Kommune som match til de midler og sponsorater, som GEM søger hjem fra fonde og lign.

SLSK godkendte opfølgingsplanen, som nu følges.

De ekstra millioner er til opdatering af formidlingen henholdsvis udviklingen af nye udstillinger. Derudover skal der søges eksterne fondsmidler til opbygning af formidlingen og nye udstillinger. Ligeledes vil der blive arbejdet målrettet for en øget egen indtjening.

GEM har tilskud fra stat og kommune på samlet 2.649.000 kr. Det statslige tilskud er på 1.050.000 kr. mens det ordinære kommunale tilskud er på 1.634.000 kr. GEMs indtægter ved beskæftigelsesfremme, lønrefusion mv. udgør 2.444.500 kr. Derudover har GEM egen indtjening på ca. 0.681.600 kr.

Organisation

GEM har fra 2019 arbejdet med at skabe en attraktiv institution med kvalitet i indsatsen indenfor museumslovens 5 søjler (indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling). GEM er og skal være en vidensinstitution, hvor der er fokus på museets gæster. Fokus på, at gæsterne oplever, overraskes, får ny viden og et grundlag for refleksion.

GEM har med indsatsen i 2019 og 2020 fået en stærk og omstillingsparat organisation med en professionel bestyrelse og nye medarbejdere, og organisationen er nu gearet til det videre arbejde.

GEMs mission – geografi og tematikker

GEMs arbejdsopgaver er geografisk samt emnemæssigt afgrænset på følgende måde. Museet varetager nyere tids kulturhistorie for idag 9 sogne: Gadbjerg, Give, Givskud, Hvejsel, Lindeballe, Ringive, Thyregod, Vester og Øster Nykirke med fokus på landbrugets og industrialiseringens udvikling, hvor heden og den jyske højderyg mødes – på kanten mellem den østjyske muld og det midtjyske sand.

Derudover er det GEMs mission i henhold til museumsloven og museets vedtægter:

- At sikre kulturarven i Danmark og udvikle betydning heraf i samspil med verden omkring os og med udgangspunkt i museets ansvarsområde.
- At belyse forandring, variation og kontinuitet i menneskers livsvilkår.
- At aktualisere viden om kulturarv og gøre den tilgængelig og vedkommende
- At udvikle anvendelse og betydning af kulturarv for borgere og samfund
- At arbejde med og belyse væsentlige træk af den lokale historie i nationalt og globalt perspektiv.

Indsamling, registrering, forskning og formidling skal finde sted inden for den geografiske, tids- og emnemæssige afgrænsning af museets godkendte ansvarsområde. GEMs formidling skal hvile på

et solidt grundlag, der løbende skabes gennem relevant forskning og indsamling. Ligeledes skal formidlingen være baseret på en samling og en indsamling, der afspejler GEMs ansvarsområde og tematikker.

Ligeledes skal GEM markere sit faglige område gennem samarbejder med andre museer og andre partnere lokalt, nationalt, nordisk og europæisk.

GEMs vision – at være 'indgangen' til Giveegnens kulturhistorie

GEM vil være 'indgangen' til områdets kulturhistorie og vise samspillet mellem den lokale og nationale kultur- og samfundshistorie.

GEM vil i sin forskning, indsamling og formidling profilere områdets historie, kulturlandskab og kulturhistorie og bidrage til den lokale identifikation og fællesskabsfølelse.

En fællesskabsfølelse og identifikation, der er baseret på områdets selvhjulpne tradition, hvor den historiske nøjsomhed forbindes med nutidens begreb bæredygtighed, og hvor hedebondens opfindsomhed forbindes med nutidens iværksætteri og 'entreprenørship'. Hvor forståelsen af fortiden og nutiden skaber ønsker og forestillinger om fremtiden, og hvor ønskerne for fremtiden omvendt skaber interesse for en forståelse af fortiden.

GEM vil formidle Giveegnens landskab, bebyggelse og liv samt det store i at kunne leve et liv 'på kanten', som det har været og stadig er – et liv på heden og i udkanten af nationalstaten – det gælder socialt, økonomisk, økologisk og kulturelt. Forskning i og formidling om disse problemstillinger er centrale for borgerne på Giveegnen, samtidig er de centrale problemstillinger og historier i nationalstaten og for turisten.

GEM vil øge besøgstallet gennem udstillinger, aktiviteter og foredrag samt arrangementer, der bliver brugt af flere og bredere målgrupper. Målet er at skabe oplevelser, der er underholdende og fyldt med kvalitet, det gælder hvad enten det er udstillinger, aktiviteter, events, arrangementer eller lign.

GEM vil markere sig gennem en aktiv skoletjeneste, som udbyder formidling og undervisning til folkeskolen og ungdomsuddannelserne, der er i overensstemmelse med læringsmålene. Gerne udbygget i samarbejde med en eller flere lærere fra de lokale og regionale skoler.

GEM vil tilbyde en digital platform, der viser museets formidling og tilbud samt tilbyde solid viden om museets tematikker til forskellige målgrupper. Der skal i forbindelse med udviklingen af nye udstillinger og formidling sættes på udarbejdelse af digitale undervisningstilbud.

GEM vil være et mobilt museum, der betoner formidling og læring, hvor folk er i forvejen – uden for museet. Samtidig vil GEM betone, at medarbejdere formidler uden for huset med foredrag, kurser mv.

Udviklingsstrategi for GEM 2020-2025

Formidling, forskning, indsamling og bevaring

For at sikre, at de relevante lokale og nationale strategier medinddrages i museets planlægningsarbejde, forholder strategiplanen sig til Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurdering fra 2018 og den deraf følgende opfølgingsplan samt Vejle Kommunes strategier.

SLSK efterlyser sammenhæng mellem indsamling, bevaring, forskning og formidling, der løbende ajourføres, ligesom der skal være sammenhæng mellem kerneområderne og organisation og ressourcer.

I de kommende år vil GEM justere formidlingen i dele af udstillingerne og helt nytænke i andre dele af udstillingerne. I udstillingen om hedebondens liv og virke justeres formidlingen. De andre dele af udstillingerne, blandt andet 'gaden' med håndværk samt opstillingerne om husflid, vil løbende blive erstattet med nye udstillinger.

I forbindelse med opbygningen af formidlingen og de nye udstillinger tænkes forskning, samling og digitale formidlingsformer ind, så museets udstillinger løftes. Målet er ligeledes, at de enkelte udstillinger står som enkelte udstillinger, men også som en samlet helhed med et perspektiv rettet mod fremtiden. I dag er temaet i GEMs udstillinger begrebet 'nøjsomhed' og 'iværksætter', der kan løftes ind i et nutidigt perspektiv med begrebet 'bæredygtighed' og 'entreprenørånd', der giver relevans og perspektiv for de historiske udstillinger.

1. Baggrunden for formidlingsstrategien er:

Kvalitetsrapporten fra dec. 2018 og de efterfølgende anbefalinger, dvs. følgende:

GEM skal prioritere en gennemgribende udvikling af sin formidlingsvirksomhed, og GEMs formidling skal opfylde museets faglige ansvar og dets samfundsansvar.

Målet er, at GEM:

- Skaber relevant historiebevidsthed og med en så bred formidling, at den er oplevelsesrig og identifikationsskabende. Museet skal være vedkommende for enhver bruger.
- Bliver kendt for sin formidling, og formidlingen skal være faglig og forskningsbaseret.
- Formidlingen skal tilpasses tiden og forskellige målgrupper. De enkelte formidlingsformer skal gennemgås, vurderes og prioriteres.
- Formidlingen skal være en del af den nationale og internationale formidlingsudvikling, og skal udvikle formidling i samarbejder, samtidig skal museet følge med og bidrage til at fremme samarbejdet på formidlingsområdet. GEM skal være med til at påvirke og lade sig blive påvirket.

- GEM skal i den nye formidling inddrage digital formidling og brugerinvolvering.
- GEM skal prioritere at etablere en skoletjeneste målrettet til folkeskolen og ungdomsuddannelserne i tilknytning til udstillingerne og formidlingen, sådan at skoler i regionen og hele Danmark får let adgang til museets viden og formidling.

Strategi for formidlingen

Omdrejningspunktet i GEMs formidling er, at ”man tar, hvad man har”. Det har været og er ’nøjsomhed’, og det at livet anskues i og med naturgrundlaget. Et nutidigt ord er ’bæredygtighed’, og begrebet bæredygtighed kan være med til at perspektivere livet på heden før og nu. Det samme gælder begrebet ’entreprenørånd’.

I formidlingen skal samspillet mellem mennesker og naturgrundlag derfor i centrum, hvad betød det for datidens mennesker, og hvad betyder det for vores liv i dag, og hvordan forestiller vi os fremtiden skal være.

I GEMs formidling og nye udstillinger skal landskabet, ressourcer, landbrug, håndværk og industri, infrastruktur, forholdet by og land, hverdagslivets transformation, decentralisering/centralisering kombineres. Lokalt centrale temaer, der vil blive samarbejdet med andre museer og universiteter om i komparative perspektiver.

Maden, som altid har indgået som en levende del af formidlingen på GEM, skal fortsat indgå i den del af formidlingen, der er aktivitetsbaseret. Maden giver dufte og er med til at give oplevelse og anledning til en god snak.

I de nye udstillinger og den kommende formidling vil der blive lagt vægt på, at historien kan være med til perspektivere fremtidens muligheder. Hvad var udfordringerne for datidens mennesker med det natur- og ressourcegrundlag der var, og hvad er det for udfordringer med ressourcer og klima, som nutidens mennesker står overfor her og nu og i fremtiden.

For hedebonden var det hedens natur og ressourcer, der satte rammerne for et liv på kanten. For nutidens mennesker er livet på Giveegnen et liv på ’kanten’ pga. centraliseringerne, som ændrer på de muligheder mennesker i området har.

Bæredygtighed skal ligeledes være centralt i valget af digitale løsninger i de forskellige former for formidling, og der skal være fokus på kvalitet, driftssikkerhed og fleksibilitet. Bæredygtighed i valget af materialer til den fysiske opbygning af udstillingerne skal også prioriteres.

I forbindelse med justeringen af formidlingen og opbygningen af nye udstillinger, vil der være fokus på, at formidlingen udvikles, så den kan udføres, vedligeholdes og videreudvikles af museets ansatte.

Formidlingen og udstillingerne vil blive etableret i etaper, og hver etape evalueres og rettes til med henblik på næste etape.

I opbygningsfasen vil der ikke være særudstillinger på museet i stedet vil de nye udstillingsetaper fungere som 'særudstillinger'. Derved kan kræfterne målrettes etableringen af faste udstillinger.

I første omgang er der fokus på formidlingen i udstillinger indendørs, men målet er også at anvende museets store udendørsområde i formidlingen. Dette rummer ligeledes et stort formidlingspotentiale.

Tidsplan – og indhold

Der udarbejdes koncept for formidlingen i efteråret 2020 og foråret 2021.

Konceptet udvikles af GEMs ledelse, inspektører og andre tilknyttede samt et kommunikations- og designfirma. Der er afsat midler til formålet i budget 2020.

GEMs forsknings- og formidlingsinspektører deltager i konferencer og forsknings- og formidlings-samarbejder sideløbende med udarbejdelsen af den nye formidling.

Fundraising: Sideløbende med arbejdet med konceptudvikling afklares hvilke fonde og sponsorer, der kan være relevante til udvikling og opbygning af formidlingen på GEM. Når konceptet foreligger, går arbejdet med fondsansøgninger i gang.

Når den første etape af formidlingen er færdig, udvikles undervisningsmateriale, der relaterer til denne del af formidlingen og udstillingerne.

2. Baggrunden for forskningsstrategien er:

Kvalitetsrapporten fra dec. 2018 og de efterfølgende anbefalinger, dvs. følgende:

GEM skal opprioritere sin indsats og fokusere på forskning, som placerer sig centralt i GEMs ansvarsområde og fokusområder. GEM skal opprioritere forskningssamarbejder og udarbejdelsen af en samlet strategi for den samlede forskningsvirksomhed.

Målet er, at GEM:

- Indgår forpligtende samarbejder med andre museer og universiteter om konkrete emner.
- Publicerer forskning i fagfællebedømte medier.
- Sikrer at forskning er grundlaget for GEMs udstillings- og formidlingsvirksomhed.

Strategi for forskningen

Der ansættes per 1.9.20 og 15.9.20 to inspektører med ph.d.-graden. De to nyansatte inspektører skal sammen med ledelsen levere forskning som baggrund for en opdatering af formidlingen og etableringen af nye udstillinger. I 2020 vil der være 2x 25% af et årsværk til forskning, dvs. samlet

50%. Forskningens andel vil i perioden frem mod 2025 stige til samlet ca. 80 % af et årsværk. Tiden kan anvendes løbende eller samles på færre måneder. Anvendes der mindre tid det ene år skal der anvendes mere det næste.

I perioden frem til 2025, prioriteres forskning, der har snæver relation til de enkelte etapers formidling og nye udstillinger, samtidig skal det sikres, at forskningen sker i samarbejde med universiteter og andre museer.

Forskningsområder med relation til formidlingen og etableringen af nye udstillinger kan være:

- Forskning i samspillet mellem naturgrundlag og husflid/håndværk og industriudviklingen i Giveområdet og regionalt.
- Landbruget på heden og hedens opdyrkning efter krigen 1864.
- Forskning i det mentale skifte fra *'nøjsomhed'* og *'man ta'r hvad man har'* til nutidens begreb *'bæredygtighed'*.
- Forskning i livet *'på kanten'* – et liv på heden og i udkanten af nationalstaten – det gælder socialt, økonomisk, økologisk, kulturelt og politisk, dvs. ex. forskning i administration lokalt, regionalt og nationalt. En tematik, der lokalt er central, men også er det set i et nationalt perspektiv. Der søges etableret et samarbejde med SDU. Men det kan inden for samme tematik også være forskning i forandringerne i hverdagslivet over tid.
- Forskning i infrastrukturens betydning for by- og land udvikling herunder stationsbyens udvikling i samspil med den regionale og nationale udvikling men også vejnettets betydning for udviklingen i området før, nu og i fremtiden. Der søges etableret et samarbejde med SDU.

I perioden frem til 2023 og samtidig med arbejdet med forskningen med relation til den nye formidling udarbejdes en forskningsstrategi- og plan, hvor der er fokus på etablering af forskningssamarbejder lokalt, nationalt, nordisk og europæisk. Prioriteringerne og temaerne kan derfor ændre sig i og med arbejdet med de konkrete planer for forskning og formidling. Forskningen på GEM skal være med til at perspektivere nutiden og fremtiden, og GEM vil fokusere på at indgå i konkrete netværk og samarbejdsprojekter.

Tidsplan – og indhold

Der udarbejdes plan for forskningen i efteråret 2020 og foråret 2021.

Planen udvikles af GEMs ledelse og de to nyansatte inspektører i samarbejde med udvalgte repræsentanter fra SDU, Århus og Aalborg Universitet

GEMs inspektører deltager i forskningssamarbejder og seminarer sideløbende med forsknings- og formidlingsarbejdet.

3. Baggrunden for indsamlings- og samlingsstrategien er:

Kvalitetsrapporten fra dec. 2018 og de efterfølgende anbefalinger, dvs. følgende:

GEM skal omgående iværksætte tiltag, der standser udviklingen af skimmel i samlingen, dernæst skal GEM prioritere ressourcer til hurtigst muligt at afslutte overflytningen af genstande til Fællesmagasinet. Endelig skal GEM vurdere om, der er dele af samlingen, som kan udskilles. Formålet er at sikre, at GEM får en samling, hvis forsknings- og formidlingspotentiale vil kunne understøtte museets faglige profil og ansvarsområde.

Målet er, at GEM:

- Laver en samlingsgennemgang i forbindelse med overflytningen til Fællesmagasinet, der skal udnyttes optimalt. I forbindelse med samlingsgennemgangen udskilles de genstande som ikke stemmer overens med museets formidlings- og forskningspotentiale.
- Får et nærmagasin, hvor bevaringsforholdene stemmer overens med de genstande, der måtte blive tilbage efter samlingsgennemgangen og overflytningen til Fællesmagasinet.
- Udarbejder en bevaringsplan, der vil kunne bruges i det videre arbejde med samlingen og have en værdiredningsplan.
- Får en indsamlingspolitik, der kan understøtte museets vedtægtsbestemte ansvarsområde herunder faglige profil.

Genstandsgennemgangen med udskillelse er iværksat, det samme gælder overflytningen til Fællesmagasinet. Gennemgangen og udskillelsen skal fortsat prioriteres højt i de kommende år og indtil samlingsgennemgangen er gennemført.

GEM har et formaliseret samarbejde med konserveringscentret i Vejle, der medvirker i arbejdet med at sikre overblik over samlingernes bevaringstilstand og medvirket i at udarbejde en strategi for bevaring.

Når nærmagasinet er blevet tømt for genstande, skal der arbejdes med renovering af magasinet, så vand og skimmelproblemerne løses endeligt.

Strategi for indsamlingspolitikken og bevaringen på GEM

Museets primære indsamlingsform skal være aktiv (reflekteret) indsamling. Der lægges vægt på, at der sker indsamling på baggrund af resultater fra museets undersøgelser og forskning, og at de indsamlede genstande illustrerer de væsentligste pointer og problemstillinger herfra.

Genstandssamlingen er og skal være en kilde til forskning og undersøgelser. Det afspejles allerede i dele af samlingen, og det skal sammen med formidlingsperspektiver være en faktor i forbindelse med fremtidig indsamling. I den eksisterende samling er der genstande eller genstandsområder, der er underrepræsenteret i forhold til de historier, museet gerne vil fortælle. Disse forsøges udfyldt ved opfølgende, aktiv indsamling. Museet fører en liste over de konkrete

genstandsområder, hvor der er mangler i den eksisterende samling. Museet kan i særlige tilfælde erhverve genstande til samlingen ved køb, hvis det skønnes, at pladsen i samlingen ikke kan dækkes på anden måde. Ved køb af genstande gælder samme retningslinjer, som ved de øvrige former for indtag. Museets passive indsamling begrænses til et minimum. De områder i samlingen, hvor der er mangler, kan udfyldes med genstande, der passivt tilbydes museet, ligesom museet formidlingsamling kan suppleres på denne måde.

I forbindelse med opdateringen af formidlingen og etableringen af nye udstillinger vil der være fokus på indsamling af genstande fra 1950 og frem samt genstande, der kan være med til at belyse formidlingen i de nye udstillinger.

Indsamlingens fokus vil være på:

- Hedens opdyrkning – og nutidens 'wilderness'projekter
- Landbrug – særligt efter 1950
- Håndværk og industrialisering – efter 1950
- Infrastruktur – fra hærvej til jernbane, veje og motorveje
- Kommunal administration – 1860erne til 1950 og 1950 til 2007
- Hverdagslivets transformation i og med de strukturelle ændringer

Indsamlingen vil blive koordineret med andre museer, og GEM vil gøre brug af oversigter over statsanerkendte museers samlinger og specialområder.

GEM er koordinator på en koordineret samlingsgennemgang af håndværk, som er finansieret af SLSK. Projektet har stort forskningspotentiale – både om indsamling og samlingerne på de enkelte museer til forskning i enkeltgenstande og overgangen fra husflid til håndværk til industri. Projektet har titlen: VAERK – Nye perspektiver i det samlede håndværk. Formålet er at gennemføre en koordineret gennemgang af 6-7 museers håndværkssamlinger, for at sikre en målrettet og koordineret bevaring af danske håndværkssamlinger med forsknings- og formidlingsmæssig værdi.

Sideløbende hermed iværksættes en samlingsgennemgang i den øvrige del af samlingen med henblik på udskillelse og overflytning til Fællesmagasinet i Vejle.

Tidsplan og indhold

Der er i og med VAERK en plan for samlingsgennemgangen vedr. håndværk og overflytning til Fællesmagasinet i Vejle af håndværkssamlingen på GEM. Der ligeledes iværksat en samlingsgennemgang vedr. den øvrige del af samlingen mhb. på udskillelse og overflytning til Fællesmagasinet i Vejle.

Der vil fra 1.9.2020 og frem til foråret 2021 være 3 inspektører tilknyttet samlingsgennemgangen, derefter vil der være 1-2 inspektører. Samlingsgennemgangen vurderes løbende mhb. afklaring af, hvor langt GEM er med samlingsgennemgangen.

Forretningsplan og markedsføring

GEM skal jf. opfølgingsplanen udarbejde en forretningsplan, der kan danne baggrund for og sikre øget egenindtjening og ikke-offentlige tilskud.

Egenindtjeningen skal øges de næste 4 år frem mod 2024. GEM skal derfor udarbejde:

- Liste over forretningsområder
- Ressourcebehov til opdyrkning af forretningsområder
- Markedsføringsstrategi
- Budget og finansiering

Målet er, at GEM de kommende år:

- Udvikler den museale del samt den forretningsmæssige del af GEMs virksomhed
- Får en klar strategi for, hvordan man når målet om en øget egenindtjening.

Udgangspunktet er, at GEM er en historiefaglig institution, der bygger på den til enhver tid gældende museumslov med de muligheder, krav og pligter, det giver. GEM har derfor forskellige former for indtægter, hvor statstilskuddet og det kommunale tilskud sikrer, at GEM kan løfte opgaven med varetagelsen af museumsloven på en basal og tilfredsstillende måde.

GEMs strategi er at skabe grundlag for at kunne udvikle museet i løbet af de kommende 4 år til et museum med øget fokus på de forretningsmæssige muligheder, der ligger i at skabe nye udstillinger, særudstillinger og events, der har en bred appel og taler til forskellige målgrupper, sådan at besøgstallet øges, ligesom indtjeningen på events, aktiviteter, café og butik øges.

For at kunne udvikle museet søges der midler fra fonde og puljer samt midler fra sponsorer til udvikling af nye udstillinger med opdaterede formidlingsformer, der senere kan skabe grundlaget for udviklingen af nye produkter og udnyttelse af de forretningsmæssige muligheder, der er for museet i samarbejde med andre aktører i og udenfor lokalområdet.

Status for egenindtjeningen på GEM

GEM har en effektiv og ansvarlig økonomistyring, hvor der er balance mellem indtægter og udgifter, men egenindtjeningen har været faldende de senere år, og derfor rettes fokus på at øge egenindtjeningen, sådan at museet fortsat bliver attraktivt at støtte for sponsorer og fonde.

For regnskabsåret 2019 er de samlede indtægter på GEM på 5.775.387 kr. GEM betaler ikke husleje til Vejle Kommune. Reelt er indtægterne derved højere end tallet afspejler.

Det kommunale og statslige tilskud udgør samlet 2.649.000 kr. Det statslige driftstilskud er på 1.015.000 kr. og det ordinære kommunale driftstilskud er på 1.634.000 kr.

GEMs indtægter ved beskæftigelsesfremme, lønrefusion m.v. udgør 2.444.500 kr.

GEM har museale egenindtægter og indtægter på de forretningsmæssige aktiviteter for i alt 681.600 kr.

Andre tilskud udgør 79.200 kr. Medlemskontingenter for 150.200 kr. Indtægterne på entré og rundvisninger udgør 250.700 kr., mens indtægterne på salg af arrangementer udgør 119.400 kr. Salget i butikken bidrager med 36.000 kr. Øvrige indtægter 46.100 kr.

GEM har en egenkapital på 2.354.310 kr. (regnskab 2019) som udgør en likviditetsbuffer i driften. Planen er, at ca. 50 % af beløbet anvendes i forbindelse med den planlagte udvikling af museet i de kommende år.

Målet er øget egenindtjening

Målet for de kommende 4 år er at øge GEMs egenindtægter på de museale områder og gennem forretningsmæssige aktiviteter samt gennem øgning af midler fra sponsorer og fonde.

Konkret skal egenindtjeningen jf. finansieringsplanen øges med minimum 80.000 kr. i år 2020, 200.000 kr. i år 2021 og 300.000 kr. i år 2022,

I årene 2021 til 2025 søges desuden midler fra fonde til udvikling af museets udstillinger og aktiviteter, så der kommer større fokus på events, arrangementer og aktiviteter,

GEM vil i 2021 udarbejde en udviklingsplan for GEMs udstillinger, café, butik, arrangementer og aktiviteter. Udviklingsplanen udarbejdes af museets personale i samarbejde med et professionelt udstillings- og designfirma. Planen skal danne grundlag for fondsansøgninger, sådan at GEM opnår at kunne anvende i alt ca. 6 mio. kr. til udvikling af museet de kommende år.

-

GEMs egenindtjening kan inddeles i følgende elementer:

- Indtægter fra entré og rundvisninger 140.000 kr. (2019) øges i 2020 med 15 %, derefter øges indtægterne med 30 - 40 % frem til 2025. Forventningen er, at GEM i 2025 har gennemført udviklingsplanen for udstillinger, events og aktiviteter.
- Indtægter fra formidling til skoler og uddannelsesinstitutioner 91.000 kr. (2019). Indtægterne herfra søges øget gennem flere besøg fra børneinstitutioner, skoler og uddannelsesinstitutioner på GEM. For at nå målet om flere besøg beskrives og udvikles undervisningsmateriale til forskellige niveauer i uddannelsessystemet. Materialer, der

opfylder læreplaner og fag mål, sådan at GEMs formidling umiddelbart kan indgå direkte i undervisningen. Målet er en stigning på 30 – 50% frem til 2025.

- Indtægter fra events og aktiviteter 120.000 kr. (2019). Målet er at øge egenindtjeningen på 'totalarrangementer' samt koncerter, foredrag, aktiviteter for børn og børnefamilierne i ferieperioderne, børnedyrskue, juleweekender, afvikling af receptioner, kurser mv. I forbindelse med udviklingsplanen udarbejdes der også en plan for butikken, så egenindtjeningen i denne også øges. Målet for events, aktiviteter, butik er en stigning på 30-70 % frem til 2025.
- Medlemskontingenter 150.200 kr. (2019). Indtægterne øges gennem, at GEM får flere medlemmer og dermed forventelig flere gaver. Målet er en stigning på medlemstallet på 10-15%. Mht. gavebidrag er det vigtigt at være og forblive godkendt efter ligningslovens §8A.
- Personaleindtægter – samarbejdet om beskæftigelsesfremme og fleksjobrefusion m.v. Indtjeningen kan næppe øges, men der er fokus på opretholdelse af den indtjening, der er på området
- Donationer fra fonde til udvikling af museet. Der er afsat et beløb i 2020 til udarbejdelse af udviklingsplan for GEMs udstillinger og aktiviteter. Denne udviklingsplan danner grundlag for fondsansøgninger om midler til udvikling af museet. GEM forventer at søge fondsmidler, så GEM i alt vil kunne bruge ca. 6 mio. kr. på udvikling til opdatering af udstillinger og aktiviteter.
- Indtægter som donationer til forskning. GEM vil indgå i samarbejder med andre museer i Danmark og de nordiske lande samt universiteter om forskningsprojekter, der finansieres.
- GEM vil aktivt indgå i at udvikle og skabe finansiering for projekter gennem donationer til udvikling af events og aktiviteter på GEM. Det kan være tilskud til udvikling af samarbejder med andre aktører i området, herunder erhvervs- og foreningslivet, Visit Vejle, Destination Trekanten eller andre museer om udvikling af fælles aktiviteter og aktivitetsdage, 'fortælleture', landskabsture, landsby- og byvandring, podcasts mv.
- Sponsorer og gaver fra virksomheder og fonde 80.000 kr. (2019). GEM søger at øge egenindtjeningen gennem opsøgende arbejde. GEM har en stor opbakning, som kan materialisere sig i sponsorater til støtte for museet. Målet er en stigning på 25% frem til 2025.

Grundet corona-situationen kan egenindtjeningen jf. finansieringsplanen for 2020-2021-2022 blive forskudt et år til 2021-2022-2023.

Forretningsplanen er bundet op på en målrettet udvikling, synliggørelse og markedsføring. jf. markedsføringsstrategien.

Markedsføringsstrategi

Det er vigtigt, at GEM får større synlighed gennem markedsføring og anden formidling til medlemmer, borgere og turister. GEM vil kommunikere og markedsføre sig i den kommende Destination Trekanten på en bred vifte af medier, det være sig pressemeddelelser, annoncer, foldere, sociale medier som Facebook og Instagram. Udviklingen af en podcastserie sammen med andre museer eller aktører kan give GEM en landsdækkende profil.

GEM vil i forbindelse med udviklingen af museets udstillinger og aktiviteter udvikle en ny hjemmeside, der profilerer museet klart som et identitetsskabende, lærings- og oplevelsessted for mange forskellige målgrupper. Det være sig børnefamilierne men også foreninger, virksomheder og andre voksen-målgrupper, som ønsker et samlet arrangement for en formiddag eller dag inkl. mad.

I forbindelse med events og aktiviteter vil GEM søge at udvikle aktiviteter og events, der har en bred appel, der taler til de mange – og til både lokale borgere og turister.

GEM ønsker fortsat at være det identifikationsskabende og nærværende lokale museum, der taler til de mange forskellige målgrupper, der er lokalt, og som museet har sit udgangspunkt i. GEM skal fortsat være museet, hvor de lokale føler sig hjemme, fordi de kan se sig selv og egnens historie i museets forskning, udstillinger og aktiviteter, og hvor de fortsat kan bidrage til museets udvikling og dermed bidrage til at sikre museets lokale forankring. Derigennem sikres de lokales fortsatte besøg og brug af museet.

Samtidig vil GEM øge egenindtægterne ved øge samarbejdet med Destination Trekanten, så museet sikres mere synlighed og dermed kan øge besøgstallet. Dertil kommer markedsføringssamarbejde med busselskaber, hoteller, campingpladser og andre aktører i området, og hvor et samarbejde kan øge indtjeningen for begge parter i samarbejdet.

Markedsføringsbudgettet for 2021 bliver hævet fra 85.000 kr. til 100.000 kr. og vil i takt med udviklingen af museets formidling stige til ca. 150.000 kr. Der afsættes ekstra midler i budgettet til etablering af ny hjemmeside i starten af 2022. En hjemmeside, der afspejler den nye visuelle identitet, som der udarbejdes koncept for i foråret 2021. Målet er at sikre genkendelighed i kommunikation og formidling.